

Foto: Pavel Langer - Člověk a víra

Určitě si, vážení a milí přátelé, vzpomenete, že jsme se už jednou o modlitbě zvané epikléze bavili. A možná se vám vybaví, že jsem vám slíbil ještě jedno zastavení s tímto tématem. Ne, nechci se vracet k tomu, co jsme už rozebírali před čtvrt rokem. Pokročme nyní v našem eucharistickém zkoumání o něco dále.

Modlitby s názvem epikléze totiž najdeme ve slavení mše svaté celkem dvě. Ta první z nich má své místo před vlastním proměňováním, před tímto ustanovením. Prosíme v ní o dar Ducha, který promění chléb a víno v Kristovo tělo a krev. Ta druhá po proměňování následuje – nebo by se spíše hodilo, abych napsal: ta druhá se týká jiného proměňování.

Cože? Jiné proměňování?

Ano i ne. Ne v tom smyslu, že bychom znovu, podruhé proměňovali chléb a víno. Ano z toho úhlu pohledu, kdy dochází v průběhu slavení mše svaté k zásadní a podstatné změně. Druhá epikléze totiž prosí o dar Ducha, který by proměnil nás, kdo budeme proměněni chléb a víno přijímat.

Lze zde vidět úzkou souvislost mezi oběma epiklézemi – první z nich, epikléze před slovy ustanovení, není sama o sobě cílem, nýbrž je zaměřena právě k té druhé epiklézi. Jde o epiklézi spojenou s proměněním přijímajících v jedno tělo – církev. Mohli bychom říci, že určitým způsobem je druhá epikléze účelem slavení eucharistie v konkrétní části církve. A proto se dalo mluvit o „proměňování přijímajících“ – proměně jednotlivých křesťanů v jedno tělo církve.

Možná jste si někdy všimli, jakým způsobem přednášejí jednotlivé části mše kněží,

když se jich sejde při slavení mše více – při takzvané „koncelebraci“. Převážnou většinu kněžských modliteb přednáší jen jeden z nich – takzvaný hlavní celebrant, ten, který liturgii předsedá. Ale některé pasáže říkají všichni společně. Je to jednak samotné proměňování chleba a vína, vlastní Kristova slova „vezměte a jezte... vezměte a pijte“, jednak právě tato druhá epikléze, tato prosba za eucharistické společenství.

Koncelebrace totiž vyjadřuje jednotu všech kněží, celého kněžského sboru, který má účast na jednom a jediném kněžství Kristově. Je proto velmi vhodné a žádoucí, aby se všichni účastní kněží sjednotili na této prosbě o dar Ducha jednoty. A všichni se k nim můžeme v duchu přidat, protože tato epikléze je přednášena jménem celého liturgického shromáždění.

Tak trochu „převtělení“

Možná to bude znít provokativně. Ale nebojte se, nechci vás přesvědčovat o stěhování duší, reinkarnaci a převtělování – to skutečně nemá v křesťanství místo. Chci mluvit o skutečnosti Kristova těla, které se uskutečňuje v nás, z nás a s námi.

Je to zajímavé – kdybyste se zeptali církevních otců, největších teologů křesťanského starověku, co je pro ně „reálné“ nebo „skutečné“ Kristovo tělo, bez většího váhání by začali mluvit o církvi. A pokud byste se pokusili zavést řeč na Kristovo tělo ve svatém přijímání, nejspíše by ho nazvali Kristovým tělem „mystickým“. Dnes je tomu právě naopak – mystickým Kristovým tělem nazýváme církev a v souvislosti s eucharistií hovoříme o reálné Kristově přítomnosti.

Není to nic zvláštního, jazyk se prostě vyvíjí, a to platí i v teologii. A právě tato změna zrcadlí jeden fakt: je to jeden a týž Kristus,

s nímž se setkáváme v eucharistii, jehož tělo a krev v podobě chleba a vína přijímáme – a stejně tak je to Kristus, jehož tělem je církev, tedy jehož tělo vytváříme my všichni pokřtěni, a to zvláště tehdy, když se Kristovým tělem a krví živíme.

V naší zmiňované epiklézi prosíme, aby nás přijetí eucharistického těla Kristova utvářelo v Kristovo „církevní“ tělo, tedy v tělo jedno a jediné. Už jsme si řekli, že svátost eucharistického chleba představuje a působí jednotu věřících, kteří tvoří jedno tělo v Kristu. Tato jednota jednoho těla je plodem plné účasti na eucharistii společenství s Kristem i s pokřtěnými.

Tato druhá epikléze je modlitbou, aby se naše konkrétní liturgické shromáždění stalo skutečným, reálným společenstvím. Církev slovy kněží prosí Otce o poslání Ducha Svatého, aby On z účastníků tohoto slavení, kteří přijmou Kristovo tělo a krev, učinil Boží lid. To je totiž zvláštní Boží dar a výsada, kterou si sami dát nedokážeme.

Možná znáte pořekadlo „jste to, co jíte“. A v případě eucharistie to platí doslova a do písmene: přijímáme Kristovo tělo – a stáváme se Kristovým tělem. Opravdu se tak naše shromáždění mění v jednotu Kristova těla. Duch Svatý, o něhož jsme prosili v epiklézi před proměňováním, uskutečnil proměnu chleba a vína. A týž Duch Svatý, o něhož prosíme v epiklézi po proměňování, proměňuje nás, „převtěluje“ nás v Kristovo tělo. Duch, který uskutečnil Kristovo vtělení před dvěma tisíci lety, dává život Kristovu tělu v církvi tady a teď. Ne nadarmo o něm vyznáváme, že je Dárce života!

Požehnané „převtělování“ přeje otec Zdeněk Drška

Rytíř Neposkvrněné

Příběhy ze života svatého Maxmiliána Kolbeho. Píše a kreslí Czina. Část druhá: Do boje!

Rajmund i jeho bratr František se nechali okouzlit slovy františkánského misionáře, který přišel do jejich města ohlásit, že jeho řád přijímá mladé muže do zasvěceného života a ke kněžství. Vydali se společně do Lvova, aby se stali františkány. V té době bylo Polsko rozdělenou zemí, část se nacházela v Prusku, část v Rakousku-Uhersku a část v Rusku. Mezi poláky rostlo vlastenecké hnutí a touha po sjednocení země.

